

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Honorati Fabri, Societatis Jesu Theologi,
Apologeticus Doctrinæ Moralis Eiusdem Societatis**

Fabri, Honoré

Coloniæ Agrippinæ, MDCLXXII

In Epist. XIV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94565](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94565)

N O T Æ

In Epist. decimã quartam,

S I V E

Dissertatio Theologica de Homicidio,

S E C T I O I.

Præstruuntur principia ad hanc tractationem necessaria, ex quibus certa regula figuratur, & consuetaria colliguntur. (a)

UT contrã eruenta, inquis, Jesuitarum dogmata, hic pugnes, Parochi Parisienses tibi arma suppeditant: totam lucem, ais, ex eorum eruditissimis lucubrationibus mutuaris, ad refellendas Casuistarum corruptelas, Arma omninò apposita illi suppeditant, qui convitiis, calumniis, aculeis, ferro ac veneno instructi armatique prodierunt: & lucem ex his tenebris elicies, non quasi ex astro benigno; sed velut ex funesto tristisque cometa. Gratulor, quòd eruditissimos appelles, convitiando scilicet & calumniando. Nec mirum: quid enim aliud præter calumnias, errores, insulsoque sales, ex illa vestra Regio-portuensi officina unquam prodit?

His præmissis, primùm statim principium, quasi ex tripode, pronuncias: scilicet ex primo illo Adami peccato, naturam humanam læsam & corruptam fuisse, tum in corpore, tum in animo; tum in intellectu per ignorantiam, tum in voluntate per concupiscentiam & propensionem ad bona sensibilia. Quis hoc negat? sed vedeor, ne aliquid aliud velis; utramque scilicet peccatum esse; errantem etiam invincibiliter peccare; peccandi necessitatem voluntati læsæ inductam, ac proinde amissam libertatem; non inane illam & commentitiam, quam cum agendi necessitate ineptè componitis; sed illam veram indifferentiã, ut vocant, quam ad merendum & demerendum necessitatem esse, Ecclesia definit.

Quod verò subnectis, voluntatem corruptiorē fuisse, quam intellectum; gratis omnino adstruis. Quod eo sine non dico, quasi ad rem pertineat, sed ut vel inde Janseniana temeritas innotescat, & velana libido quidlibet audiendi ac temerè adstruendi. Quòd autem dicis, humanam intellectum magis cæcutire in discernenda boni ac mali ratione, scilicet naturalis, quàm in divinis mysteriis capiendis; (b) non modò à veritate, sed à Fide alienum est. Nempè licet mens hominis, humanis etiam scientiis illustrata, in discernendis bonis & malis aliquando errat, ut plurimùm tamen nativo lumine; doctrinã & rectã educatione munito, bonum à malo discernit. Hinc tam sancta Gentilium leges, quas etiam Christiani Principes adhibuerunt. In nonnullis, fateor, quæ præsertim à jure positivo Divino fuerant præscripta, illi tupiter hallucinati sunt; in aliis tamen, ut plurimùm, de morali virtute rectè senserunt. Hinc Doctor Angelicus, immò docti omnes moralem Aristotelis scientiam tanti fecerunt, ut eam, ringen-

relicet Jansenio, sequuti sint. Sic furtum, adulterium, sacrilegium, injustum homicidium, aliaque actiones injustas, omninò damnarunt. Quòd dum intellectus, humana duntaxat ratione fruetur sacrosanctum Trinitatis mysterium, vel Divinam carnationis, vel Eucharisticæ transsubstantiationis, vel in justis homicidii; non facile invenies, quibus persuadeas; immò, ut dixi, à Fide alienum videtur. Quis enim neget, nativo lumine cogitanti posse; furtum, vel adulterium, malum esse; tum tamen ad res divinæ Fidei credendas, naturam men assurgere nequeat?

Sed cur, amabo, rationis & nativi luminis quod Deus nobis impressit, tantopere deprimitur, qui se nequit humiliter Willelme. Fatsor, dum luminis appulsus necessarium esse, tum ad credenda, quæ Deus revelavit; tum ad illa faciendã, quæ ad salutem conducant: Sed nego, nullam actionem honestam fieri posse, naturali scilicet bonum humanis viribus; nego, hominis rationem esse semper & cæcutire; nego, illius usum abigendū esse; nego interiori duntaxat spiritui, immò nostræ rationi præferre debemus. Ita est enim Christianus id negat. Sed unde nobis illud habet? A facta Scriptura, inquis, & Traditione. (c) Oportet tamen Ecclesiã ubi Concilia; ubi S. Sedes; ubi Romanorum Pontificum Constitutiones in doctrinã Morum & Fidei; ubi communis Doctorum Catholicorum consensus; ubi divina inspiratio rectè probat. Præterea Scriptura in multis mihi dubia est; quæ eam mihi explicabit: Idem de Traditione dicendum sit, & interiori inspiratione. Tunc inquit, consideranda est Ecclesia. Ucinam hoc dicis? Sed quænam Ecclesia? Sacra Concilia, inquit, & Canonibus relicti. Sed si dubitem, utrum aliquis Canon interpretus sit, vel de consuetudine abrogatus; nemo enim arguet, id fieri posse; alioquin sanguinem committere homini non liceret; si dubitem, utrum Canon aliquis Concilii Meldensis v.g. vel Marticensis, summius Christi fideles obliget; quid agendum? Concilia forte aliqua Academia. Rectè; sed præter Doctores sunt, qui certè exponere possunt, quid interpretantur, non tamen rem definire. Consultendus Episcopus. Optime; sed tamen errare potest; myriadeque corporum, præteritis sæculis, hæreticorum recentium posse. Concilium forte convocandum? sed non difficile postulas. Deinde, quæ auctoritas, nisi Romani Pontificis? igitur factus & factus est; consulere Romanum Pontificem in dubiis morum & Fidei, qui rem mature discussam, vel definituram sufficiens Scripturarum, sacra Traditionis, ac perpetui usus Ecclesiæ, lumen affulgeat; vel utramque patrem liberam relinquat, si definiendi sufficiens ratio non suppetat; neque hæc discussio sufficiens, quantumvis summa diligentia adhibita, nisi præsentia Spiritus sancti assistentia, ut vocant, Romano Pontifici adesse in his, quæ toti Ecclesiæ proponuntur, doctrinam morum & Fidei pertinentia; quibus ut errate non possit.

Ex his porro deduco, quid in dubiis morum controversiis, fieri debeat, deduco, inquam, Catholice non Janseniano more. Hinc si alicujus doctrinam sus sit à gravibus Doctoribus probatus, fundatius probabili ratione, nec evidenter oppositus esse

(a) Pag. 374. (b) Pag. 375.

(c) Pag. 376.

Deus expressè vetuerit, ne gassatores, qui vitam & res nostras impetunt, occiderentur, ac proinde recto naturalis rationis iudicio discerni posse justum homicidium ab injusto, licitum ab illicito; immò antiquam Scripturam ulla hominibus à Deo tradita esset, nativi luminis virtute, homines agnovisse, homicidium sine justa causa patratum illicitum esse; fieri tamen posse, ut licitum esset, vel auctoritate publicâ, in pœnam scelerum admittorum, vel privatâ, ad vim injustè illatam vi, cum moderamine justæ tutelæ, repellendam: cum hæc, inquam, Apologista nitidè ac doctè explicasset, illum refutare conaris. Sed, quàm miserè & ridiculè; faciam modò intelligas, nisi tamen sis ut equus & mulus, quibus non est intellectus. Dicis enim, unum hunc locum sufficere, ad omnia Dei præcepta delenda: nempe Deus generali lege vetat adulterium, non machaberis; utique si sine causa fiat, inquiet aliquis: vetat idololatriam, non facies tibi sculptile ut adores illud; at si legitima causa intercedat, v.g. metus mortis, thura idolis adolere licebit; quod certè à Jesuitis apud Sinas, ut refert Hurtado, traditum fuit: idem de calumnia & falso testimonio. Hæc scribis & blateras.

Siste gradum Willelme, nam antequam ulterius progrediaris; malitia, vel ignorantia tua castiganda est. An ignoras, mortalium nequissime, adulterium nunquam licitum esse? ac proinde frustra obtendit legitimam causam? Idem dico de idololatria, mendacio, aliisque similibus. At homicidium non semper illicitum est; actio scilicet illa, qua vita homini eripitur; alioquin nulla humana lege, nulla auctoritate, etiam publicâ, licitum esse posset. Sic nulla lex, nulla auctoritas adulterium licitum reddit. Idem de idololatria & mendacio dictum sit. Vides igitur, quàm dissimilis sit ratio. Cum ergò aliqua causa homicidium aliquando culpa liberet; quis negat, à sapientibus dilquiri posse, quanam sint causæ legitimæ, quibus actio illa, qua vita homini eripitur, licita reddatur? Dilquirunt potè illas causas, adhibita rationis & ratiocinii opera, qua consulunt primo loco Scripturam, tum sacros Canones, Jura Canonica & Civilia, responsa Sapientum, usum Ecclesiæ, Doctorem sensum, tum etiam principia Theologica & Moralia ab omnibus Catholicis passim recepta. Ex his autem deducunt, actionem illam illicitam non esse, si vel auctoritate publicâ, vel moderamine inculpatæ tutelæ nitatur: primum quidem in pœnam eriminum; alterum autem, ad vim vi repellendam. Vis autem inferri potest vitæ, fortunæ, pudicitia, membris, parentibus, sociis, amicis, honori, &c.

Quod autem vitam defendere liceat, & pro ea defendenda, cum prædicto moderamine, injustum aggressorem, si opus sit, occidere; omnes auctores Morales & Scholastici censent, cum S. Thomas 2. 2. qu. 64. art. 7. si paucos aliquot excipias, scilicet Aecium, Augustinum de Ancona, Gerlonem, &c. qui tamen à torrente aliorum obruantur. Frustrâ eorum nomina congererem; tu vide sis, apud de Lugo de Iustitia & jure disp. 10. sect. 6. Lessium lib. 2. cap. 9. dub. 8. Valquez tract. de resist. cap. 2. §. 1. Molinam disp. 11. Et verò vim vi repellere, omnes leges, omniaque jura permittunt, ut ait Alexand. III. si verò, de sentent. excommunic. & Innocent. III. c. significasti 2. de homicidio: Quod autem præter vitam, defendere quis possit membra sua, ne mutiletur, idem auctores concedunt. Sic Pater defendere potest vitam & membra filii, & vicissim filius Patris, famulus Heri,

Zz 2 amicus

ecclesiæ sensu, immò publicè, tum in libris ritè scriptis, tum in Catholicorum scholis & pulpitis, & defensus, annuente Ecclesiâ; quis præterea illum licitum esse? quis ferat Januarius quæpiam contra illum atrocissimè declamaret; nonquid statim ad calculum legitimæ rationis mittendus esset? quis autem legitimam censet, nisi ratio communi Electorum consensus, quem communis deinde totius Ecclesiæ consensus consequitur? Immo in re divinæ Fidei, quæ tandem res reducitur? loquenti Deo, & quæ revelant credendum esse, nemo nescit, & quæ supponit: hoc autem vel illud reipia revelata est, multa persuadent: v. g. Ecclesiæ propositiones auctoritas, sanctitas Doctorem, & piorum miracula, communis traditio. Ex his evidenter patet, illud ipsum esse credibile: & hinc trahitur, ne prudenter facturum, si credam: improprie verò, si detrectem fidem. Viden, quò res reducitur Willelme? disce igitur (si tamen diligeret, indocilis & pertinax hæreticus) rationem hanc divina gratia adjuvam, non aded deprimentem esse. Sentio, quid vos mover. nulla humana gratia à divinâ gratiâ, culpâ, vel errore vacat, necesse, nulla ignorantia, nullus error, quantumvis excusatur. Erratis miseri, impii blasphemant, qui Deo tantam impietatem affingitis. Accusationem ipsam timeatis, quâ errores vestri ostenduntur: quid mirum ergo, si contra Judicem illius declamatis, qui vos doctrinamque vestram arguit.

Alterum principium à te allatum erroneum est: scilicet, sensum Scripturarum, in doctrina morum & Fidei Traditionem petendum; sola videlicet sic intelligi; alioquin nihil concluderetur. Immo ad præcipuum malitiam affert nonnulla ex Innocentio Gregorio VII. Petro Damiano, Concilio Constantiensi, iem Lemovicensi 2. Quibus locis Schismatici, perperam licet, probare contra Romanum Pontificem novas leges, aut Constitutiones terre non posse. Sic nullum lapidem non movet, ut damnationem vestram eludatis: sed, vel nomen renuntiandum, vel Sanctæ Sedis auctoritas admittenda. Faceret equidem, Traditio apostolicas tenendas esse, de quibus scilicet, expressè agitur: hoc tamen non vetat, quin contrarias, in doctrina morum & Fidei, Romanorum jure deficiant, & Scripturarum præteritum sensum & Traditionem declaret. Ad Traditionem autem, Sed si hæc dubia? ad interpretationem earum. Sed si hæc obscura, aut variâ? In hoc non erravi ponis, aperiunt hæretici personam. Sic Calvinistæ ad Scripturam semper appellunt, nec etiam Traditionem, cujus expressa mentio in scripturis aut quinque primis sæculis, reculat. Quam bellè igitur iaret vos convenit. At si hæc non movet; quid opus factum? an hæc ad Ecclesiæ Traditionem referenda? Romanus Pontifex consulendus? Catholicis ad eundem? nihil minus. Ad spiritum internum cordis nos remittis, ut supra ostendit. Quam bellè Calvinizans, Willelme! nimium

erratis, erroneis scilicet, ac proinde infirmis, causam aggressis (b) Et, cum recentiora dogmata dixisset, generali præcepto injustum quodlibet prohiberi, ac jure naturali esse illicitum, quod nullam Scripturæ locum allegari, posse, quo

pag. 176. (b) pag. 177.

LIBRARY
BRITISH
MUSEUM

amicus amici, &c. immò aliquando ad id tenetur. Præterea omnes communiter censent, si paucos excipias, posse quemlibet defendere facultates suas, vel Patris, vel Heri, &c. etiam cum morte furis, si aliter servari, aut recuperari non possint, & res notabilis momenti id postulet. Frustra citarem pro hac sententia Cajetan. Sor. Navarr. Molin. Less. Vasq. citatos à Cardinali de Lugo sect. 9. adde S. Antoninum, Sylvestrum, Medina, pura omnes, si quatuor, vel quinque excipias, qui auctoritatis pondere aliis facile cedunt. Idem probatur ex cap. *interfeci*. De homicidio. Te tuaque liberando, inquit, non collectivè, ut Janseñista insulsè interpretantur, quod vel ridiculum dictu est, sed distributivè, ut ajunt. Vide alia jura apud Less. dub. 2. Vix ullum auctorem invenio, ex numeris ferè, qui de hoc argumento scripserunt, cujus calculo hæc sententia non doneatur. Pro defensione honoris, scilicet veri, & pudicitie, injustum aggressorem cum eodem moderamine occidi posse, communiter Doctores docent; ut testatur Cardinalis de Lugo sect. 10. Vasquez c. 2. §. 1. Less. dub. 12. adde Sylvestrum v. *bellum* 2. q. 2. & v. *Homicid.* 2. q. 2. Sotum lib. 5. de just. q. 1. art. 8. Navarr. in sum. c. 15. n. 4. Toller. l. 5. c. 6. Sa v. *Homicid.* Valent. 2. 2. disp. 5. q. 8. Rebell. l. 3. q. 12. Petr. Navarr. l. 2. c. 3. n. 369. Cajetan. in sum. v. *Homicid.* Notabis, inquit, verba Ambrosii, qua universales de injuria loquuntur: denique præter Tanneum & Sylvium, vix scio ullum Theologum, qui idem non sentiat, scilicet pro Laicis; licet enim multi auctores, de quibus supra, idem Clericis permittant, nullus tamen Jesuita hoc docet; Amicus per modum objectionis proposuerat, sed statim, ut dixi supra, expunctum est.

Utrum verò vir nobilis accepta alapa, vel aliqua contumelia, quæ honor graviter lædatur, possit licite repercutere, vel etiam occidere, magna est discussio. Multi affirmant, scilicet Navarrus, Petr. Navarra, Victoria, Henriquez, Fernandez, Diana; Lessius à Cardinali de Lugo citati sect. 10. num. 189. quæquam Lessius hæc sententiam improbabilem in praxi dicat; adde Marchant. in sum. resol. Pastoral. ad decalog. cap. 5. quest. 3. Cas. 3. item Mag. Mancium, Mag. Pennam, Cordubam apud Henriquez in sum. lib. 14. cap. 10. n. 3. in gloss. litt. T. Mercat. apud Petr. de Navarr. l. 2. cap. 3. Ludovicum Lopez in instruct. 1. p. c. 62. Victoriæ in relect. de jure belli num. 5. Marcum Serra 2. 2. q. 64. art. 7. Philipp. Fabrum de rest. in 2. d. 15. quest. 7. disp. 52. cap. 1. num. 29. Villalobos in sum. tom. 2. tract. 12. disp. 12. num. 3. Vide si alios apud Dian. 2. p. tract. 1. resol. 15. & 5 p. tract. 4. res. 11. Bonaciam de rest. propter Homicid. disp. 2. quest. ult. Gregor. Caraff. de duello. pag. 192. num. 25. Contrariam tamen sententiam Doctores communiter docent, ut Soto, Carrerius, Molina, Vasquez, Rodriguez, Turrianus, Bannes, Salonius, Malderus, quos citat & sequitur de Lugo sect. 10. cum universo Jesuitarum manipulo, si unum excipias. Quia scilicet jam honorem perditum supponunt, & novum tantum acquiri, vel ex vindicta, vel ex fortitudine petitum, juxta hominum opinionem.

Hæ tandem sunt Jesuitarum de homicidio sententia; in quibus nihil profectò est, quod à communi sensu alienum sit. Nempè de ultimò dumtaxat casu dubium esse possit; utrum is scilicet, cui gravissima contumelia illata est, ad reparandum honorem perditum, fugientem illum, qui contumeliam intulit, insequi possit, percutere, & si opus sit, occidere. Unus solummodo Jesuita hoc licitum esse docet, sci-

licet Henriquez; alius in praxi damnat, ut Lessius recentior autem Apologista, quem plerique committunt esse testantur, non adstruit quidem, damnare tamen non audet, propter doctissimorum minimum, qui hoc docere, auctoritatem; reliquosnes oppositam sententiam defendunt.

Sed jam videndum restat, quam benè ratiocinis. Licet inquis, (a) ex eorum sententiâ, intentionem mihi alapa occidere; ergo etiam alteram pactam, impingentis nece ulcisci licet. Oligum dialecticum! quàm fallâ sit consequentia, neminem videt. Antecedens, non modò Jesuitarum est, sed omnium, ut dixi supra. Possum enim vim vi repellere, & arcere contumeliam, quam quis vel voluit, vel alapa inferre mihi, per gravem injuriam committit. At, ut ex hoc antecedente non sequitur, quòd, accepta (semel contumeliâ, illam inferens nece ulcisci licet; tunc enim vim vi non repello, nec contumeliam jam acceptam & illatam arceo, sed malum pro malo reddo, quòd reverà est ulcisci: ita non sequitur quòd id quoque alterius gratia, quòd inferre videtur prætare possim. Sed, ut ingenuè fatear, rem ipsam minimè capis. Nec enim distinguis contumeliam, quam quis inferre parat & aggressus, à contumeliâ jam illatâ. Pari modo, possum alterius operam inducere ad repellendam injuriam, non tamen ad vindictam.

Argumentari pergis; licet calumniatorem, & bonorum prædationem occidere; igitur & cum, qui saluti meæ insidiat, quovis mali incitamento, v. g. doctrinâ, exemplo. Antecedens illud tum ambiguum est: si enim jam calumnia efficta est, & facti sunt ablata, ut raptor excuti non possint; nemo; si non inter Jesuitas, tibi concesserit, calumniatorem, vel prædonem occidi posse; si verò prædo rapere & occidere fatigat, nec abstinere, aut dimittere, quantumvis monitus velit; eum sanè occidi posse; sed omnes Doctores sentiunt De calumniatore per occisas detractiones, aliqui tenent, nullus Jesuita docet: de illo verò, qui publicam infamiam vel calumniam, eamque gravissimam intèntat, quam quovis modo vitare non possit; idem omnes communiter docent, quòd supra de honore læso dictum est, nempe nomen bonum & bona fama honoratissimi Doctoribus ipsi vitæ comparatur. Sed pro his ad utrumque Apologista te remitto.

Jam venio ad tuam illam consequentiam, quæ eo dumtaxat casu, concedi utrumque potest, quòd alius modus non esset, procurandi tuam salutem, nisi per mortem illius; qui salutem tuam insidiat. Hæc autem casus chimericus est, nisi forte, si quis publicitiam alterius impeteret; nemo autem negat, quòd is, si aliter repelli nequirit, occidi possit. Nec episcopus occidi debet; licet errores spargat, sed in superius tribunal deferri: nec femina, quæ diluato incedit habitus; avertit oculos Willelme, ne vitæ vanitatem; nec is, qui Reip. Christianæ obsequatur; cum ad hoc auctoritate publica opus sit, defendi, quam facile tuæ consequentiâ corrumpitur erat, quòd Ravallacos & Clementes, functionis monstra, sub aspectum hominum reducere. Quod enim ad Jesuitas, in quos tamen, Regum ventibus assidentes concitate insituitis; Sed frustra; Repellitis non sunt, nihil sibi à Jesuitis timendum, quibus nihil antiquius est, quam ut pro aliorum salute vitam eum sanguine profundant. At multum est, quòd in meant ab Hæreticis, à Janseñitis, qui pecuniarum cumulant, factiones & tumultus excitant, arum

Quod addis, jure Montalium sua
 ac propterea tacuisse nomen; sibilis
 quam illa responsione dignum est. Quisquis
 non, qui suum dumtaxat sanguinem pro
 defendere didicerunt, in te profecto exca-
 Wilhelme, vel potius tuam infamiam ridebit.
 Montalium timuit, non Jesuitas; nisi
 quatenus hi, pro more, ad furcam illum pie de-
 Frustra deinde, per summam impuden-
 famoliarum Literarum vim, quæ Jesui-
 et existimationi multum nocuerunt. Je-
 Apostolice, per infamiam & bonam famam,
 Infamare
 sed infamia in vos ipsos & Literas
 quæ judicio Apostolico damnata,
 contraxerunt.

Hæc nec sicarios, nec satellites hastenus ha-
 de conversione, non de nece vestrorum
 Impostor atrocissime, mortalium
 quondam, & à quo vestrum
 In desperationem
 quem
 literarum principatu deturbati fue-
 via alia suppetat via amissa dignitatis re-
 sibi sicariorum gladios adhi-
 O nequam! gladios Jesuitæ non nô-
 & Hereticorum, quibus, in
 immen- hæc tenus occubere. Dixi fe-
 Quis enim Bajonensem tragediam
 velletis gladiis, Jesuita sacram pixi-
 gestans, in facello ad aras confossus est?
 de terra etiamnum clamat. Hæc facile
 & chimæricis caedibus, quas
 veras & cruentas, quæ jussu veltro
 exponere oportuit. Nullum porò lit-
 Jesuitæ sibi arrogant. Quod
 suo pristino gradu dejecti
 tua dixerim Wilhelme, falsissimum est.
 sed concipis vota. Quasi verò non
 conciones sacras habeant, ut antè
 Wilhelme, per te mihi liceat Wilhelme, sincerè in-
 Quinam sunt litterarum Principes ve-
 Arnaldum & germanum fra-
 appellabis: nec enim scribas, scurras,
 qui vestroni seruiunt, in docto-
 referre par est. Vis dicam? In primo, lo-
 meram farraginem; in al-
 nitorem agnosco, prætere-
 Theologi? errant in princi-
 Patrum versatissimi? ut Calvi-
 Patrum ad errores suos confirmandos
 Antiquæ disciplinæ & eruditionis peritiss-
 quam violant, imperiti.
 imponis qua-
 utrùm occidendi
 Quis unquam Jesuita, quis Ca-
 Doctorum, sapientum, ratlo su-
 que: hi verò Scrip-
 Canones, Sacra Jura, & rationem con-
 Ratio quidem consulenda, ut supra dixi;
 sed ipsi, docti, periti; quibus
 portuenles carent. Illa autem ratio à
 petenda est.

rationem proscriptâ, Divinorum Præ-
 Traditione solâ reperis?
 quæ tuos errores
 ut pestem, arces, qua vestrorum
 contra heterodoxa contrita est. Cur de-

mum principium illud statuis, exceptionem omnem
 generalis præcepti, quæ sine auctoritate Scripturæ &
 Traditionis afferitur, falsam & erroneam esse? sed
 profer quæso, vel Scripturam, vel antiquam Tradi-
 tionem, quæ constet, Virginem Deiparam sine pec-
 cati originis labe conceptam esse. Et tamen hæc
 exceptio non est erronea; immò erraret ex Sxti IV.
 Extravagante, qui erroneam diceret. Profer aliam,
 quæ certum sit, vitam, bona, membra, proximum, de-
 fendi posse contra vim aggressoris, etiam cum hujus
 morte. Si enim Traditio antiqua vel Scriptura fuit;
 quomodo illam D. Augustinus ignoravit? omitto
 alia innumera. Igitur, vellis, nolis, ad auctoritatem
 Ecclesiæ veniendum est, quæ & verum Scripturæ
 sensum declarat, & Catholicas Traditiones ab illis
 probè discernit. Ad hoc igitur tribunal te sisto Wil-
 helme, ut de tuis erroribus judicet. Quorum sanè
 primarius ille est, & communis omnibus aliis hæreticis;
 quo Ecclesiæ ac Sedis Apostolicæ auctoritatem,
 pro definiendis doctrinæ morum & Fidei contro-
 versis, solâ Scripturâ & Traditione contentus, datâ
 operâ omittis, quia non admittis.

Jam Consecraria quædam ex tuis illis erroribus
 deducis. (a) Primò, pro tuendo honore, vel recupe-
 randis bonis, quæ fur per vim asportat, eadem liciti-
 tam non esse; quia ad adversa opinio nova est; nec ul-
 lum habet in Scripturâ, vel Patribus fundamentum;
 igitur sine aliâ majore inquisitione damnanda est.
 Immo verò ex Sacris Canonibus deducitur: *se suaque
 liberando.* Immo ex Sacrà Scripturâ, in quâ contum-
 melia, quæ solus honor læsus fuerat, tam gravi pœnâ
 divinitus immisâ plectitur. Sic urfi vorarunt petu-
 lantes illos pueros, qui Eliseum, per ludibrium, cal-
 vum appellaverant: ignis cælo lapsus consumpsit
 missos à Rege ad Eliam, quòd minor, quàm par
 erat, honore ac reverentiâ Prophetam profectus ef-
 sent: D. Ambrosius, ut optimè observat citatus supra
 Cajetanus, omnem injuriam, gravem scilicet, licet
 repelli posse docet; idque generaliter: in Scripturâ
 bonum nomen melius est, quàm divitiæ multa:
 Chan propter levem, ut primo intuitu apparet, irri-
 sionem, tam gravem in posteros suos propagandam
 maledictionem passus est. Denique cur dicis, no-
 vam esse opinionem, quam Doctores omnes, præter
 quatuor aut quinque nec numero nec auctoritate
 pares, tenuerunt?

Secundò, recentiorum Apologistarum desipere vis,
 quòd à vobis postulet Scripturæ locum, quo vetitum
 sit, pro bonis & honore tuendis, si aliter fieri nequit,
 hominem cadere: ac profers in hæc rem generale
 præceptum, *non occides.* Sed ita omnes intelligunt, ut
 injusta dumtaxat cædes in eo prohibeatur. Nec enim
 vim vi repellere vetat. Honorem autem defendi pos-
 se, omnes dicunt; quia, scilicet, res magni momenti
 est, & injustè lædi potest. Quid ad hoc Theologe
 Salisburgensis? Tertio eundem increpas, quòd ex-
 emplo Principum, Magistratum, militum, excep-
 tiones illas firmavit, eo tempore, quo nulla Scriptura
 extabat. Hoc frivolum & imbellem vocas; quia, scilicet,
 Traditio fuit. Sed si quis hoc neget, quomodo
 probabis? Prætereà negabis, alios Principes, aut reip.
 Magistratus, qui hujusmodi Traditiones nunquam
 acceperant, fontes justè damnasse? Jus naturale
 fuit, mi homo, vel ipso naturæ lumine, non parum
 certò, ut dicis, ac certissimè notum, de quo nemo sa-
 piens, nemo doctus vel minimùm dubitet; scilicet
 illo generali præcepto, *non occides,* eadem injustam
 verari. At cædes fontes, publicâ auctoritate, ac

(a) Pag. 370.

Zz 3 debito

FORAT
SRI S.
OPMO
TIOI

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

d bito modo facta, iusta est; item illa, qua quis gravem injuriam cum moderamine inculpata tutele repellit, quando aliter fieri nequit. Et ut optime observat Cajetanus in sum. V. *Homicidium*, semper est mortale, ex intentione occidere, privata auctoritate, nec ulla est exceptio. Hinc rei sunt, quotquot id eod se defendunt, ut occidant, vel non sunt defensione contenti, nisi occidant; secus verò illi, qui occidunt, ut se defendant, cum aliter se defendere nequeant, nisi occidant. Defendere autem licet, ut idem Cajetan. cum ceteris omnibus deinde testatur, vitam, libertatem, pudicitiam, bona, honorem, proximum; uno verbo, inquit, *necessaria ad vitam & virtutem, tum suam, tum suorum.*

SECTION II.

Jesuitica de eade doctrina refellitur.

Jesuiticam doctrinam de homicidio, quam supra fideliter retuli, impugnamdam hac sectione suscipi: (a) quo eventu, jam jam constabit. Primum argumentum ab auctoritate Sanctorum Patrum ducis, qui prædictam doctrinam damnarunt: præter illos, quos Apologista laudaverat, aliquot etiam de tuo penu protulisti. At hi negant, eadem unquam licitam esse, etiam pro vita defendenda, contra D. Thom. & torrentem Scriptorum. Cum igitur vel explicentur, vel ab iis, quantum ad hoc, impune discutatur, cur non idem facere liceat, quando agitur de fortunis & honore? Quia, inquis, cum Leges propriæ vitæ defensionem permittant, tum Civiles, tum Ecclesiasticæ, & communis in eo sit Theologorum consensus; nihil mirum, si ab aliquot Patrum sententia, quæ illam fieri prohibet, jure aliqui discesserint. (b) Atin, Willelme, aliqui & quasi verò Doctorum tortens hanc justam defensionem suo calculo non approbet, non modò pro vita, verum etiam pro fortunis, libertate, membris, pudicitia, honore, parentibus, amicis; & pro omnibus ad vitam & virtutem necessariis, ut ait Cajetanus supra citatus, ad repellendum omne injuriæ genus, modò hæc gravis sit, ut ex Ambrosio idem auctor & alii Doctores ex utroque jure colligunt: quasi verò Hieronymus ab Apologisti citatus non permittat ad repellendam vim, enervare latronis & piratæ fortitudinem. Quoniam verò pactorum putatis scilicet manibus & pedibus. Sed quis neget latronem in eum statum redactum, in quo nocere amplius non valeat, occidi ultra non posse? at, cum vix enervari queat, nisi occidatur, saltem ut plurimum, (nec enim, d' bone, Chirurgi manum expectat,) nunquam ferè enervare licet, nisi simul occidere licitum sit.

Præterea, non desunt, qui pauca illa, quæ vulgò in hanc rem adduci solent, verisimiliter explicent. Vel enim rem istam ad terrorem populo conciliandum exaggerant: vel homicidium illud intelligunt, quod ex odio, vel in vindictam, vel per se atque ex professo patrat; non verò ex merito justæ defensionis sine. nempe nemo potest se defendere, ut occidat; licet possit occidere, ut se defendat; scilicet contra injustam vim, & cum moderamine inculpata tutele. Vel ita rem intelligunt, ut alius modus vitam fortunæque servandi suppetat; vel quia non mera defensio, sed aggressio ab iis supponitur. Sed cut in his diutius hæreo? cur jam actum ago? consule Willelme, innumeros auctores, qui de hoc argu-

mento scripserunt; scilicet Eminentissimos Cardinales, Illustrissimos Praefules, Doctores celeberrimos, Theologos & Canonistas, sanctissimos & doctissimos homines. Sed hos omnes, præ tuis Janesio, Sancygirano, Arnaldo, nihili facis. Non desit deo, que firmissima ratio, quam Regio-portuenses libere debuissent, nempe omnem vim injustè illatam si res gravis sit, repellere possunt: sed illa omnis, in quibus supra, gravissima sunt, & ad vitam defendendam necessaria. Quæ sanè lex à natura indita est. Et licet Deus summo jure agens, ea non prohibere possit, quæ jure naturæ nobis licentissimas, quam tamen ita agere censendus est: ac proinde præcepto illo non occidendi, homicidium injuriam tantummodò vetat.

Ut autem omnium ferè Theologorum consensus opponis Augustino, alii que nonnulli Patres, pro justâ defensione; cur eundem non opponis pro defensione fortunarum, membrorum, parentum, honoris, pudicitia; nempe in hanc sententiam idem Theologi omnes descendunt, si duos autem excipiam. Igitur non imminuitur quidem, ut verò dicis, Patrum auctoritas, sed benignè ac veritas liter explicatur. Quod dicis, occidi fieri, de jure, alii que ex Doctoribus ita censent: si idem volunt, ejusdem jure, quamlibet vim injustè illatam repellendam. Sed verius dixerit, naturæ justitiam esse id fieri. Si enim id natura vetaret; Respontere non posset. Quod demum subnectis, omnium esse Scholasticorum numerum, qui, servati servandis, pro fortunis & honore defendendis, justum aggressorem occidi posse dicant; fallere, Willelme, & tuo Lectori fœdissimè imponis. Neque tam pauci id negant, ut vix centesimam aborum partem faciant: ut constat ex dictis supra. Imò jam ostendi, Jesuitas in hac materia à communiorum sententia non discedere. Consule, quæsi, si te lege utrumque Apologistam, qui rem hanc egregiè discussit.

Tum congeris (c) multos Conciliorum Canones, contra homicidia voluntaria, immodè & involuntaria. Sed d' bone, de injustis homicidiis agunt, saltem præsumptis, ad poenitentiam imponendam. Atque Canon 22. non 21. quem primo loco citas, hæc tantum habet. *Qui voluntariè homicidium fecerit, in partem scilicet.* Idem dico de Canone 17. Agitur de homicidiis; reperito in Epauensi. Idem de Canone 16. non ut habes, 28. Aurelianensis quarti: in quo res non perspicue proponitur, ut minime ostendenda esse videatur. *Quisquis, inquit, homicidium voluntariè commiserit, ita ut occidere audeat innocentem.* Audis? Werdocki, *INNOCENTEM?* Igitur injuriam aggressorem occidi non vetat, justæ scilicet defensionis jure. Hic tuam fidem. Sed, inquis, illud idem apud Patres vindicta est, quod apud Jesuitas defensionis locum habet. Erras Willelme, etiam in illa defensione honestus finis est: si quis ad vindictam utatur; quis eum excuset?

Deinde patientiam valdè commendas. *Abolentium sentio.* Illud Evangelii de alterâ manus percipienti præbendâ, & pallio cedendo inimicis auferre volenti, non præceptum, sed consilium est. equidem Augustinus ad cordis præparationem transtulit, id est, ad interiorem charitatem & benevolentiam, quâ homo Christianus, etiam inimicos diligere justus est. Exemplum Christi, non præceptum, sed consilium patientiæ constituit. Pro mi sanè utilitati studendum, saltem voluntariè,

(a) Pag. 380. (b) Pag. 381.

(c) Pag. 382. (d) Pag. 384.

...ere. Cum autem ordinata Charitas censetur: ...

honestus, qui honore omni excidit; honeste vivat. Sed ne quidem illud solvis, quod refellendum suscepisti. Adducis crudelem illum syllogismum; (a) sic enim vocas. Carior honos, quam corporis salus; at pro salute corporis, licet hominem occidere; ergo etiam pro honore tuendo. Vocas Syllogismum: at in qua forma aut figura? ille terminus carior, item ille tuendo, semel dumtaxat ponitur. Si Dialecticam nosse Wilhelme, non adeo ineptires. Equidem ad syllogismum reduci potest. Quis hoc neget? at eodem modo, quo dicis, syllogismus revera non est. Consule, quales tuos Regio-potruentes, utrum novae syllogismorum formas invenierint; quas Aristoteles, & qui post eum scripserunt, nescierint. Quid facerem hujusmodi hominibus; quibus solemne est, in omni argumenti genere, per supinam ignorantiam errare; & quod longe pejus est, erroribus pertinaciter adherere?

...sed lepidius esse videtur, dum nihil foris ...

Sed haec levia, videndum restat, quid opponas, & quonam pacto argumentum solvas. Primo loco dicis; dubium esse, utrum pro vita defensione, injustum aggressorem occidere liceat, servatis, ut ajunt, servandis. Nego dubium esse, quia omnino certum. Dicis praeterea, manifestum: & conspicuum esse; non licere hominem occidere pro defensione honoris; nec quisquam haec de te, ut ais, per mille & quingentos annos dubitavit. Nego, id manifestum esse; tuis dictis profecto non stamus, nisi ea luculenter probes. Dico etiam, novam sententiam non esse, sed antiquissimam. Quis enim unquam dubitavit, vitam & necessaria ad vitam honeste ducendam; ac proinde honorem ipsum licite defendi posse? Patres inquis, hoc prohibent. Cedo loca: ab iis enim illud dumtaxat homicidium prohibetur, quod a vindicta, odio, malevolentia, levi causa, ac proinde injusta, directa intentione, animo malo proficiscitur. Dubitatunt, inquis, aliqui, utrum pro defensione vitae occidere liceat, itaque magni & maximi viri. Sed, an majores D. Thomae? Nullo, inquis, decreto, illorum opinionem Ecclesia reprobavit. Fortè responsa Pontificum, & Decretales, Ecclesiasticarum Sanctionum loco non habes? fat scio, quid tibi velis. In iis enim a culpa omni liberatur, qui, cum moderamine inculpare tutelae, injustum aggressorem occidit: Tum argumentum, ut ais, melius invertis; non licet, inquis, pro honore tuendo, aliquem occidere; igitur nec pro vita. Antecedens, constantissimum Christianae disciplinae caput inepte appellas. Nempe omnes ferè Doctores illud tibi negabunt; ut constat ex iis, quae supra dicta sunt.

SECTIO III.

Dissolvuntur argumenta Jesuitarum.

Jesuitica; inquis argumentatio; fallacia laborat. Ostende paululum, Honor, inquis, quatenus est bonum ejus, qui eo gaudet; nec ad aliorum utilitatem refertur, vita ipsa potior non est, sed ex illo quid est; de quo gaudere, vanitas est; illudque desiderare, ambitio; quatenus verò ad aliorum utilitatem refertur, ita vita potior est, ut vita potius amittenda sit, quam aliquid admittatur, unde huic honori labe aspergi possit; per crimen, scilicet, vel criminis suspicionem. Egregium sanè Dialecticum! geminum tuæ distinctionis membrum adducis: utrumque vitiosum est. Primum quidem, quia falsum; quia verus honor, etiam si ad aliorum utilitatem non refertur, magnum bonum est. Sed non miror, illos homines de honore ita sentire, qui honorem suum haecenus profuturum, & in perpetuam commutarunt infamiam. Nec honoris studium moderatum, vel ambitioni, vel vanitati tribuendum est. Idem de vita facile dicemus;

...le etiam bonam tuam fidem desidero, Weri- ...

(a) Pag. 384.

(a) Pag. 385.

IOHANNES BAPTISTA ...

cujus immoderata cura vitio non caret. Et verò neminem ferè nisi rusticum & sceleratum invenies, qui mortem honestam infamiam vitæ non præferat; nisi fortè quis, heroicâ virtute, infamiam ultrò pro Christo amplectatur.

Aliud quoque distinctionis tuæ membrum vitiosum est: quia ad rem ipsam non applicatur. Vis enim, nullo unquam scelere aut criminis suspicione, honorem illum, qui ad aliorum utilitatem refertur, contaminandum. Rectè: quis hoc negat? Ille Ivonis locus frustra omnino à te adductus. Sed quæso, applica. Fateris, (a) honorem illum, quatenus ad aliorum utilitatem refertur, vitâ ipsâ potiorē esse, sed hunc ipsum injustus aggressor impetere potest. Si ergo alia via non suppetit, quâ hujus honoris indemnitati consulam; cum vitam defendere possim, cur honorem vitâ potiorē defendere non liceat? Hoc solvendum erat, mi homo, sed hic hæsit gutta, difficultatem eludere voluisti. Gregorium citas, qui tristitiam, ex maledicentiâ, & obreccationibus aliorum provenientem, lenire conatur. Quid tum? utinam omnes ejus consiliis acquiescerent? Quasi verò Lessius citatus, ac Jesuitæ omnes, id consilii piè non suggerant; aut quisquam dicat pro simplicibus obreccationibus hominem occidi posse. Licet, inquis, honorem illum defendere, sed non crimine, non homicidio. At si alio modo non possit, ut supponitur; quid ad hoc? Denique vitam defendi posse subnectis, quia Leges & Ecclesia id concedunt. Sed quæso te, an licet, quia Ecclesia permittit; minimè verò: sed Ecclesia declarat, licere; quia reverà licet; licet autem, quia malum non est. D. Thomas, inquis, occidendi propositum prohibuit. Rectè: nempe, ut te defendas, aggressorem injustum occidis. Proponis tibi defensionem; non verò homicidium, nisi per accidens; & habes animum non occidendi, modò aliter defendere te possis, sed nulla in hoc difficultas. Si hæc intellexeres, hæc sanè disputare puderet. Cur verò Jesuitis, non verò aliis super hoc litem moves? quasi verò isti & numero & auctoritate Jesuitas non superent. Id charitatis tuæ fuit, & benevolentia; Jesuitis, non verò aliis invidiam conciliare. Odisse tibi satis non erat, nisi plerisque tecum aliis odium illud commune esset. Faxit Deus, ut te vicem quæ tuam, cujus me miseret, tandem agnoscas: quo reverà fiat, ut ejuratis erroribus, odio deposito, malè gestorum ac perpetrâ diætorum te pœniteat.

Redis itatim ad genium, (b) dicisque, prudentis Theologi esse, etiam pro vitæ defensione, illicitam putare eadem. Vis dicam? quia exiltimas, hunc actum à Charitate proficisci non posse: omnis verò actio, quæ à Charitate non procedit, inquis, peccatum est. Hæc tua sunt, & Iansenistarum tuorum, somnia. Quod verò iterum dicis, certum esse, pro honore tuendo, injustum aggressorem occidi non posse; eadem facilitate rejicitur, quâ asseritur. Vix enim probabile est, quod tam constanter asseris certum esse. Dico vix probabile: cum moraliter certum sit, justam honoris defensionem, contra injustum aggressorem, licitam esse. Quod subnectis, Jesuitarum dogmata eò spectare, ut necem calumniatoribus, maledicis, contumeliosis, falsis testibus, inquisi- tionibus, inferri permittant; falsissimum est. Equidem Bannez quæst. 64. art. 7. Petrus à Navarra lib. 2. cap. 3. num. 391. Cajetanus quæst. 95. art. 8. ad 3. præter alios, quos supra citavi, de falsis testibus & calumniatoribus id concedunt; si fortè ex falsis illis criminationibus, vel mors, vel infamia, vel fortuna-

rum jactura consequi debeat, neque hæc aliter vitari possit. His tamen non obstantibus, Lessius lib. 2. cap. 9. dist. 8. num. 47. expressè negat, hanc sententiam in praxi admittendam esse. Idem num. 78. expressè dicit, contumelias per verba, vel signa afficientem licet occidi non posse. Licet enim Petrus à Navarra citatus num. 376. illud concedat; hæc tamen sententia non est sequenda, ait Lessius. De alapa infligenda, ab eo, qui deinde fugit, supra jam dictum est. Et licet multos doctores pro parte affirmante, à Lessio citentur num. 79. ut Navarra, Navarra, Henriquez, Jason, Couduba, Mantius, Penna, Clarus, Cajetanus, D. Antoninus, Mercatus, Victoria; tamen num. 80. aperte dicit, hanc sententiam in praxi non esse facile permittendam. Inter tot Jesuitas, unus Henriquez illam tenet. Pari modo, Lessius num. 82. illam sententiam non probat, quam Navarra & Bannez citati docere licere scilicet eum occidere, qui falsis criminationibus apud Judicem, Principem, viros honoratos, nominatim alicujus tibi detrahit, ut damnum famæ averti non possit, nisi criminatorem à medio tollatur. Immo idem Lessius num. 55. multis rationibus probat, longè vitius esse mori, quam occidere, etiam pro vitæ defensione: & hoc aliter consilium valde commendat, & magni faciendum esse ipse asserit. Cetero Jesuitis tam falsa, & ab eorum sententiis aliena imponis?

Nec est, cur Apologismam arguas, (a) quod Montaltium tuum, latronum & sicariorum patronum & advocatum, nec ab te quidem, appellavit. Quis hoc neget? nisi enim justæ defensionis arma & vires illi mererent; quid, amabò, non auderent? quid non ardent? Nec est, quod dicas, Montaltium ad patriam horratum esse, Apostoli exemplis; non vii desidentes, inquit, charissimis; immo & Christi, qui altam maxillam, per utentibus præberi iussit; ac demum SS. Patrum, præsertim Augustini. Hortare, quantumlibet, per me licet: hortantur & Jesuitæ omnes tecum. Sed quod illud sub præcepto impostis quis te constituit iudicem, vel naturæ legislatorum? Illud defendere Apostoli, idem est quod ulcisci. Patet ex græco, ut Lessius & alii observarunt. Quid ergo iterum occidit illud Christi? Consilium est, non preceptum. Augustinum sub finem paragraphi potius, quam inimici dumtaxat inculcat. Ad penam ibi dicitur posse: Spemam sub finem paragraphi potius, quam atramentum chartis aspergit. Dicis enim, Jesuitas Diaboli partes agere; consiliis suis animæ vitiosorum nocentibus eripere, improbis verò corporis vitiosorum ab iis ad æterna mitti supplicia; innocenter fieri æterni supplicii reum. Garris nebulosus, garris illi sunt illa Jesuitarum consilia? Immo ad patrum heroicam, & tolerantiam, seripis, verbis, exemplis, quæ suis omnes hortantur. At contra sanctas naturæ leges, quas impudè violatis, scribere noluerunt ipsam scilicet defensionem, illicitam esse. Sed multo ad æterna supplicia mittuntur. Paucos dicit edoceras. Pauci enim sunt, quos privata auctoritate, publicam scilicet defensionem, illicitam esse. Sed multo manus è medio tollit: sed plurimos sanè, justis, vel injusta bella extinguunt. Quid ergo, infontes Jesuitas accusas, divini, non humani sanguinis? Reponere possem cum favore. Dicis, Jesuitas innocentibus insidias struere, eosque Diaboli consiliorum socios & fautores, ad vindictam incitare & impellere: quod reverà apud omnes probos qui Jesuitas norunt, falsum esse, conitat, & per meram calum-

(a) Pag. 386. (b) Pag. 387.

(a) Pag. 388.

prohibitum; sed id eo prohibitum, quia malum. Nec
 quicquam etiam dicit, propter Regias Leges duntaxat
 duellum repudiari sine ignominia posse. Cum enim
 malum internum & verum crimen sit; etiam præcis
 legibus, à crimine abstinere, vera ignominia non est. I-
 gitor Iesuitæ armis congregari eo tantum casu permit-
 tunt, quo quis, meræ defensionis gratiâ, illatam vim, aut
 gravem contumeliam repellit. Quid in his reprehend-
 das, nemo sapiens inveniet: Sed malâ meâ forte factum
 est, ut tecum agerem, qui res istas non intelligis: ut vel ex
 eo constet, quod dicis, probrûm non esse, scilicet esse,
 ratam hominibus, alapam accipere. Nemo negat, quia
 maximè meriti, & maximè gloriæ sit coram Deo; pati-
 enter ferre, alteram maxillam præbere. Hoc fac, Wil-
 lelme, Jesuitarum exemplo. Sed quis à vobis hoc speret,
 ut contumelias per injultam vim illatas patienter ferat-
 tis, qui sincerus & à merâ Charitate profectus, non cor-
 rectiones, sed monitiones ferre non potuisti? quibus
 optimi Patres tepè, frustra licet, conati sunt ad melio-
 rem frugem vos reducere, benignè hortati; ut ejuratis
 erroribus, pacem Ecclesiæ redderetis. At turdis hæc
 nus cecinerunt, & obstinati in malo. Reverajur dicam;
 quod sentio, hæc obstinatio; temenda est diabolicæ
 pravitate & reptobi sensus nota. Denique sub finem ir-
 rides iterum probabilitatis speculativæ & practicæ à
 Lessio sæpè usurpatam distinctionem. Rides inquam;
 quia rem illam non capis. Optimam enim & appositam
 distinctionem illam esse, in iis præsertim casibus, in qui-
 bus eam Lessius adhibet, ex iis quæ antè diximus, mani-
 festum est. Quid ergo Lessio negotium facessis, do-
 ctissimo, piissimo, & candidissimo Scripseris: importu-
 na Cantharis rosam illam, florem illum illibatam inva-
 das: non ut mel colligas, Apis sedula; sed ut mel ipsum;
 sanestus ataneus in venenum convertas. Tace igitur æ-
 terno damnandus silentio; nisi ad errores tuos ejuran-
 dos, canendamque palliadiam; voce & calamo satia
 tempori uti malis.

In Epist. decimam quintâ,

NOTA I.

De Calumniâ.

IN hac scenâ, Willelme, egregiè præsertim ac-
 strenuè te geris: gratum argumentum nactus; in eo
 reverè triumphas. (A) Quam quisque noxiam artem,
 in eâ se exerceat. Quidni, amabò, hujus artis, calumnias
 instruendi, contumelias intorquendi, ingerendi convi-
 tia omnium sanè, qui præteritis tetrò sæculis scripsere,
 longè peritissimis: tot huculque calumnias & con-
 tumelias, tantumque virus acerbitate, ore infansito e-
 vomuisti, ut supremum hujus artis magistratum adep-
 tus, calumniatorum facillè Princeps & Coryphæus cen-
 searis. Ne tamen hic operam meam desideres; ad sus-
 ceptum à me castigationis pœnitum redeo. Primò causa-
 ris, nihil ab Apologisâ responsurum ad ea, quæ Montalti-
 us primâ parte Epistolæ, contra doctrinam Jesuiticam,
 quæ calumniam à peccatorum numero eximit, luculen-
 ter exposuit. At ni fallor, primus Apologus, meo judi-
 cio, satis efficaciter, brevitè licet, repoluit; doctrinam
 illam non Jesuiticam, sed Dicastilli, communi Iesuita-
 rum omnium, qui de hac materiâ scripserunt, contrari-
 am, suis auctoribus non carere: ac pro eâ citari Bannez,
 Vegam, Orellanâ ab eodem Dicastillo. Paulò post
 dabò alios, ubi tem breviter expoluero; Disputant Mo-
 tales

(a) Pag. 408.

(b) Pag. 390.